

دانشگاه علامه طباطبائی

دانشکده روان شناسی و علوم تربیتی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد

موضوع:

ارزیابی محتوای کتاب‌های درسی زبان آموزی سال‌های چهارم و

پنجم ابتدایی از نظر میزان ارتباط آن با مهارت‌های زندگی

از دیدگاه صاحب نظران و معلمان منطقه ده شهر تهران

در سال تحصیلی ۸۷-۸۶

استاد راهنما:

جناب آقای دکتر حسن ملکی

استاد مشاور:

جناب آقای مرتضی امین فر

پژوهشگر:

ارکیده شریفیان

سال تحصیلی ۸۷-۸۶

سورة الاحقاف

چکیده:

در دنیای امروز که پیوسته پیچیده تر می شود، کودکان باید بر دانش و مهارت های فراوانی مسلط باشند. آنان باید دانش و مهارت های ضروری را بیاموزند، تمرین کنند و آن را درونی سازند، تا بتوانند به خوبی با چالش های اقتصادی، زیست محیطی و اجتماعی که فرا راه انسان و توسعه جهان قرار دارد، رویا رو شوند.

هدف از این پژوهش ارزیابی محتوای کتاب های درسی زبان آموزی سال های چهارم و پنجم ابتدایی از نظر میزان ارتباط آن با مهارت های زندگی از دیدگاه صاحب نظران و معلمان منطقه ده شهر تهران در سال ۸۷-۸۶ می باشد. جامعه مورد مطالعه شامل صاحب نظران شهر تهران و معلمان پایه چهارم و پنجم مدارس دخترانه منطقه ده تهران در سال ۸۷-۸۶ است. حجم نمونه برابر جامعه آماری ده نفر صاحب نظران و شصت و دو نفر معلمان پایه چهارم و شصت و یک نفر معلمان پایه پنجم می باشند. جهت جمع آوری اطلاعات از پرسش نامه ۲۹ سوالی مبتنی بر ده مهارت زندگی (تصمیم گیری، حل مساله، تفکر خلاق، تفکر انتقادی، ارتباطات اجتماعی، بین فردی، خود آگاهی، همدلی، خود مدیریتی، مقابله با استرس)، محقق ساخته استفاده شده است. روایی پرسش نامه توسط اساتید راهنما و مشاور مورد تایید قرار گرفته است و برای محاسبه پایایی این پرسش نامه به صورت آزمایشی ده پرسش نامه بین معلمان توزیع شد و بعد از بررسی مقدار ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۶ به دست آمده است که نشان دهنده پایایی بالای این پرسش نامه است.

در این پژوهش تحلیل ها به وسیله نرم افزار (SPSS) انجام گرفته است و به منظور تجزیه و تحلیل داده ها از آمار توصیفی (درصد - نمودار - فراوانی) استفاده شده و جهت آزمون سوال های پژوهش از آمار استنباطی (فریدمن - T مستقل) استفاده گردیده است.

نتایج به دست آمده نشان می دهد: بین رتبه های میانگین مهارت های زندگی مطرح شده در محتوای کتاب درسی زبان آموزی سال های چهارم و پنجم ابتدایی از دید معلمان و صاحب نظران تفاوت معناداری وجود دارد .

با مقایسه رتبه میانگین مهارت های زندگی مطرح شده مشخص شده است مهارت ارتباطات اجتماعی بیشترین میزان و مهارت مقابله با استرس کمترین میزان مهارت مطرح شده در محتوای کتاب درسی زبان آموزی می باشد.

تقديم :

به همسر مهربانم

تقدیر و تشکر از اساتید گرامی و ارجمندم، جناب آقای دکتر
ملکی و جناب آقای امین فر، که راهنمایی و مشاوره این
کار را به عهده گرفتند. امید آن که بتوانم ذره ای از دریای
بی کران محبت هایشان را پاسخگو باشم.

قدردانی و سپاس از:

- ❖ مادر و پدر عزیز و مهربانم که مدیون زحماتشان هستم.
- ❖ همسر مهربانم که در تمام دوران تحصیل همواره مشوق و همراهم بود.
- ❖ فرزند عزیزم که وجودش دلگرمی راهم بود.
- ❖ خواهران مهربانم که صمیمانه یاریم نمودند.

فهرست مطالب

۱	فصل اول: کلیات و طرح تحقیق
۲	۱-۱) مقدمه
۴	۲-۱) بیان مساله
۶	۳-۱) ضرورت انجام تحقیق
۸	۴-۱) اهداف تحقیق
۹	۵-۱) سوالهای تحقیق
۱۱	۶-۱) تعریف واژه ها و اصطلاحات
۱۶	فصل دوم: مبانی نظری و پیشینه تحقیق
۱۷	۱-۲) اهمیت و جایگاه دوره ابتدایی
۱۸	۲-۲) زبان و مهارت های زبانی
۱۸	۱-۲-۲) کلیاتی درباره زبان
۱۹	۲-۲-۲) نقش های زبان
۲۰	۳-۲) تعریف مهارت های زندگی
۲۰	۱-۳-۲) اهداف آموزش مهارت های زندگی
۲۱	۲-۳-۲) ابعاد مهارت های زندگی
۲۴	۳-۳-۲) تعریف ده مهارت اصلی و پایه ای
۳۲	۴-۲) تعریف برنامه درسی
۳۳	۱-۴-۲) - مراحل برنامه ریزی درسی
۳۴	۲-۴-۲) دیدگاه های اساسی در انتخاب محتوا
۳۶	۳-۴-۲) ملاک های انتخاب محتوا در برنامه ریزی درسی
۳۶	۴-۴-۲) اصول برنامه‌ی درسی زبان آموزی دوره ابتدایی
۳۸	۵-۴-۲) اهداف آموزش زبان فارسی پایه های چهارم و پنجم ابتدایی
۴۰	۵-۲) تعاریف تحلیل محتوا
۴۴	۶-۲) پیشینه تحقیق
۴۴	۱-۶-۲) تحقیقات مربوط به کتاب زبان آموزی
۵۰	۲-۶-۲) تحقیقات مربوط به مهارت های زندگی
۵۱	۷-۲) جمع بندی
۵۲	فصل سوم: روش و مراحل اجرای تحقیق
۵۳	۱-۳) روش تحقیق
۵۳	۲-۳) جامعه آماری
۵۳	۳-۳) نمونه آماری

۵۴	۴-۳ روش‌های تحلیل آماری
۵۴	۵-۳ ابزار گردآوری اطلاعات
۵۵	۶-۳ روایی و پایایی پرسش‌نامه
۵۶	فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده‌ها
۵۷	۱-۴ مقدمه
۵۸	۲-۴ بخش اول: تجزیه و تحلیل توصیفی داده‌ها
۷۵	۳-۴ بخش دوم: استنباط آماری داده‌ها
۸۴	۴-۴ بخش سوم: یافته‌های جانبی پژوهش
۸۶	فصل پنجم: بحث و نتیجه‌گیری
۸۷	۱-۵ مقدمه
۸۸	۲-۵ خلاصه تحقیق
۹۰	۳-۵ بحث و نتیجه‌گیری
۹۵	۴-۵ محدودیت پژوهش
۹۵	۵-۵ پیشنهادها
۹۶	منابع
۱۰۱	ضمائم

فهرست جداول

- ۵۸ جدول (۱-۴) توزیع فراوانی و درصد پاسخ معلمان به مولفه های مهارت تصمیم گیری مرتبط با سوال اول
- ۵۹ جدول (۲-۴) توزیع فراوانی و درصد پاسخ صاحب نظران به مولفه های مهارت تصمیم گیری مرتبط با سوال اول
- ۶۱ جدول (۳-۴) توزیع فراوانی و درصد پاسخ معلمان به مولفه های مهارت حل مساله مرتبط با سوال دوم
- ۶۲ جدول (۴-۴) توزیع فراوانی و درصد پاسخ صاحب نظران به مولفه های مهارت حل مساله مرتبط با سوال دوم
- ۶۴ جدول (۵-۴) توزیع فراوانی و درصد پاسخ معلمان به مولفه های مهارت تفکر خلاق مرتبط با سوال سوم
- ۶۵ جدول (۶-۴) توزیع فراوانی و درصد پاسخ صاحب نظران به مولفه های مهارت تفکر خلاق مرتبط با سوال سوم
- ۶۶ جدول (۷-۴) توزیع فراوانی و درصد پاسخ معلمان به مولفه های مهارت تفکر انتقادی مرتبط با سوال چهارم
- ۶۷ جدول (۸-۴) توزیع فراوانی و درصد پاسخ صاحب نظران به مولفه های مهارت تفکر انتقادی مرتبط با سوال چهارم
- ۶۹ جدول (۹-۴) توزیع فراوانی و درصد پاسخ معلمان به مولفه های مهارت ارتباطات اجتماعی مرتبط با سوال پنجم
- ۷۰ جدول (۱۰-۴) توزیع فراوانی و درصد پاسخ صاحب نظران به مولفه های مهارت ارتباطات اجتماعی مرتبط با سوال پنجم
- ۷۱ جدول (۱۱-۴) توزیع فراوانی و درصد پاسخ معلمان به مولفه های مهارت فردی مرتبط با سوال ششم
- ۷۱ جدول (۱۲-۴) توزیع فراوانی و درصد پاسخ صاحب نظران به مولفه های مهارت فردی مرتبط با سوال ششم
- ۷۳ جدول (۱۳-۴) توزیع فراوانی و درصد پاسخ معلمان به مولفه های خود آگاهی مرتبط با سوال هفتم
- ۷۴ جدول (۱۴-۴) توزیع فراوانی و درصد پاسخ صاحب نظران به مولفه های مهارت خود آگاهی مرتبط با سوال هفتم
- ۷۵ جدول (۱۵-۴) توزیع فراوانی و درصد پاسخ معلمان به مولفه های مهارت همدلی مرتبط با سوال هشتم
- جدول (۱۶-۴) توزیع فراوانی و درصد پاسخ صاحب نظران به مولفه های مهارت همدلی
مرتبط با سوال هشتم
- ۷۶

- جدول ۴-۱۷) توزیع فراوانی و درصد پاسخ معلمان به مولفه های مهارت خود مدیریتی مرتبط با سوال نهم
۷۷
- جدول ۴-۱۸) توزیع فراوانی و درصد پاسخ صاحب نظران به مولفه های مهارت خود مدیریتی مرتبط با سوال نهم
۷۸
- جدول ۴-۱۹) توزیع فراوانی و درصد پاسخ معلمان به مولفه های مهارت مقابله با استرس مرتبط با سوال دهم
۷۹
- جدول ۴-۲۰) توزیع فراوانی و درصد پاسخ صاحب نظران به مولفه های مهارت مقابله با استرس مرتبط با سوال دهم
۸۰
- جدول ۴-۲۱) شاخص های آماری مربوط به مهارت های زندگی مطرح شده در محتوای کتاب درسی زبان آموزی سال های چهارم و پنجم ابتدایی به تفکیک افراد صاحب نظر و معلمان
۸۱
- جدول ۴-۲۲) نتایج آزمون T مستقل مربوط به مهارت های زندگی مطرح شده در محتوای کتاب درسی زبان آموزی سال های چهارم و پنجم ابتدایی به تفکیک افراد صاحب نظر و معلمان
۸۲
- جدول ۴-۲۳) نتیجه حاصل از اجرای آزمون رتبه ای فریدمن برای مهارت های زندگی مطرح شده در محتوای کتاب درسی زبان آموزی سال های چهارم و پنجم ابتدایی از دید معلمان و صاحب نظران
۸۴

فهرست نمودارها

- نمودار ۱-۴) درصد پاسخ افراد نمونه به مولفه‌های مهارت تصمیم‌گیری مرتبط با سوال اول ۶۰
- نمودار ۲-۴) درصد پاسخ افراد نمونه به مولفه‌های مهارت حل مساله مرتبط با سوال دوم ۶۳
- نمودار ۳-۴) درصد پاسخ افراد نمونه به مولفه‌های مهارت تفکرخلاق مرتبط با سوال سوم ۶۵
- نمودار ۴-۴) درصد پاسخ افراد نمونه به مولفه‌های مهارت تفکر انتقادی مرتبط با سوال چهارم ۶۸
- نمودار ۵-۴) درصد پاسخ افراد نمونه به مولفه‌های مهارت ارتباطات اجتماعی مرتبط با سوال ۷۰
- پنجم
- نمودار ۶-۴) درصد پاسخ افراد نمونه به مولفه‌های مهارت بین فردی مرتبط با سوال ششم ۷۲
- نمودار ۷-۴) درصد پاسخ افراد نمونه به مولفه‌های مهارت خودآگاهی مرتبط با سوال هفتم ۷۴
- نمودار ۸-۴) درصد پاسخ افراد نمونه به مولفه‌های مهارت همدلی مرتبط با سوال هشتم ۷۶
- نمودار ۹-۴) درصد پاسخ افراد نمونه به مولفه‌های مهارت خود مدیریتی مرتبط با سوال نهم ۷۸
- نمودار ۱۰-۴) درصد پاسخ افراد نمونه به مولفه‌های مهارت مقابله با استرس مرتبط با سوال ۸۰
- دهم

فصل

۱

۲

۳

۴

۵

کلیات و طرح تحقیق

۱-۱) مقدمه

زبان فارسی کلید فهم متون گوناگون ایرانی و ابزار مهم برقراری ارتباط با دیگر ایرانیان است. هر ایرانی با هر گویش محلی و منطقه ای خاص، از طریق زبان فارسی برای حفظ هویت و ملیت خود می کوشد.

قرن ها است که برای همه ایرانیان، از هر قوم و قبیله ای، مسلم شده است که برای موفقیت در امور زندگی باید، ضمن پاسداری و احترام به زبان مادری، برای یادگیری و تسلط بر آن کوشید.

تعلیم و تربیت بدون استفاده از زبان، غیر ممکن است. زبان تنها وسیله موثر در فرآیند آموزش و پرورش است. بدون زبان، ارتباطی بین افراد جامعه برقرار نمی شود و بدون ارتباط، آموزش و پرورش، صورت نمی پذیرد و بدون آموزش و پرورش، انتقال میراث فرهنگی و تمدن بشر به

نسل های بعد امکان پذیر نمی گردد. (آندورا، ولودیا، ۱۳۷۳، ص ۱)

در برنامه های رسمی، آموزش زبان آموزی جایگاه مهمی دارد و در نظام آموزشی ایران، به صورت مشخص از طریق درس فارسی به امر زبان آموزی دانش آموزان پرداخته می شود.

دانش آموزان از طریق زبان آموزی، علاوه بر ترکیب و جابه جایی کلمات، بر انبوه بی کرانی از مفاهیم و تصورات، اندیشه ها، احساس ها و تصاویر هنری، منطق و فلسفه زبان احاطه می یابند.

تعلیم و تربیت در یک جامعه متحول و به ویژه در دوره آموزش های عمومی نیازمند آن است که افراد را به سوی هدف مشخص در زمینه مهارت های زبانی، حساب کردن، مهارت های اجتماعی و مهارت های کاری یا به طور کلی مهارت های زندگی آشنا کند. چنین جامعه ای باید توانایی تصمیم گیری فرد، مشارکت های اجتماعی، خود شناسی، محیط شناسی، مهارت ارتباطی و گردآوری اطلاعات، کسب ارزش ها، مشارکت افراد را در تعیین سرنوشت خود و یادگیری مادام العمر در افراد را تقویت کند.

انسان دنیای امروز به لحاظ پیچیدگی های زندگی، وسعت و سرعت تغییرات، با مسائل و بحران های متعددی مانند بحران جمعیت، بحران سلامت و تغذیه، مشکلات خانوادگی، اشتغال والدین در بیرون از خانه و... روبرو است. هر کدام از این بحران ها مشکلاتی را بر چگونگی زندگی افراد و رفتارهای اجتماعی و فردی آنها تحمیل می کند.

آموزش مهارت های زندگی فرد را برای غلبه بر تنش ها و مشکلات پیش رو که خواست فرد و جامعه است آماده می کند. منظور از مهارت های زندگی آن نوع توانایی های شناختی، عاطفی و عملی است که برای موفقیت و احساس شادمانی در زندگی روزمره و معمول و عادی مورد نیاز می باشد. آموزش مهارت های زندگی به فرزندان ما کمک می کند که در ایجاد روابط دوستانه و حفظ آن با خانواده و سایرین، خودشناسی، تعیین هدف و تصمیم گیری، حفظ ارزش های خود، کنترل خشم، مراقبت از سلامتی خود و در نهایت تلاش برای یک زندگی سالم و موفق مهارت های مورد نیاز را کسب کند و منظور از کسب مهارت های زندگی تعمیق باورهای دینی، تقویت مهارت های اجتماعی و فردی، رشد روحیه علاقمندی به جلوه های طبیعی و گسترش روحیه نشاط و شادابی در زندگی افراد می باشد.

مهارت های زندگی عبارتند از توانایی های رفتار سازگارانه و مثبت که فرد را قادر به مقابله موثر با خواسته ها و چالش های زندگی روزمره می سازند.

یکی از وظایف تعلیم و تربیت آن است که به شاگردان کمک کند تا در دنیای خود آرامش خاطر احساس کنند، این نه فقط با آگاهی از تجارب مشترک بلکه با اطلاع از معانی مشترک تحقق می یابد.

امروزه وظیفه نظام آموزش و پرورش به آموزش مهارت خواندن و نوشتن محدود نمی شود؛ بلکه تربیت شهروندان سالم، مسئولیت پذیر و توانمند، از رسالت های اصلی نظام تعلیم و تربیت محسوب می شود. با توجه به اهمیت یادگیری مهارت های زندگی برای مواجهه با مسائل و مشکلات روزمره و تاثیر آن بر بهبود زندگی فردی و اجتماعی، بایستی در فرآیند تعلیم و تربیت

بدان توجه لازم به عمل آید و در همین راستا است که امروزه بخشی از برنامه های درسی رسمی مدارس در اکثر نظام های آموزشی به این مهارت ها توجه شده است. در اهداف آرمانی و اهداف دوره های تحصیلی نظام آموزشی جمهوری اسلامی ایران نیز به صراحت و یا به طور ضمنی به آموزش مصادیق مهارت های زندگی تاکید شده است.

به جهت ضرورت امر، در تحقیق حاضر به ارزیابی محتوای کتب زبان آموزی دوره ابتدایی از نظر میزان ارتباط آن با مهارت های زندگی پرداخته شده است.

۲-۱) بیان مساله

کنار آمدن با فشارهای زندگی و کسب مهارت های فردی و اجتماعی، همواره بخشی از واقعیت زندگی انسان بوده که در ادوار متفاوت زندگی او به اشکال گوناگون تجلی یافته است. در دوره کودکی، تعارض ها جلوه چندانی ندارند، اما با افزایش سن و هنگام مواجهه با دشواری های ویژه سنین نوجوانی و جوانی، کشمکش های درونی و محیطی بیشتر تظاهر پیدا می کنند. همزمان با رشد جسمانی و روانی، انتظار جامعه و خانواده نیز از فرد نوجوان و جوان افزایش می یابد به طوری که آنها می پذیرند به سبب زندگی اجتماعی، بخشی از تمایلات خود را محدود کنند و در چارچوب هنجارهای اجتماعی و گروهی قرار گیرند. در این راستا نوجوانان و جوانانی که شیوه های صحیح رفتاری را فرا نگرفته باشند و مهارت های لازم را در جهت تطبیق خود با خانواده و جامعه نیاموخته باشند، با آسیب های جدی و متعدد روبه رو خواهند شد و در صورتی که رفتارهای ضداجتماعی در آنها شکل گرفته و از خود واکنش های منفی بروز دهند، آسیب های روان شناختی در شخص و انحرافات و ناهنجاری هایی را در جامعه سبب خواهند شد.

متأسفانه افراد یک جامعه همواره در مسیر بهنجار رشد روانی و اجتماعی قرار نمی گیرند و به دلایل گوناگون، تعداد زیادی از نوجوانان و جوانان، توان دریافت محرک های بیرونی و ایجاد توازن بین

محرک‌ها و انگیزه‌های درونی خود را ندارند و بدین ترتیب رشد موزون و همه جانبه که هدف اصلی تعالی انسان به طور کامل و نسبی است، تحقق نمی‌یابد. در این میان هر چه جامعه پیچیده‌تر و ارتباطات بین فردی و اجتماعی وسیع‌تر گردد، تعارض‌های درونی و محیطی بیشتر شده که به سرگشتگی و آشفتگی در افراد بی‌توان می‌انجامد.

اعتیاد به سیگار، الکل و مواد مخدر، پناه بردن به انواع داروهای اعصاب و روان، رفتارهای متنوع و پیچیده جامعه ستیزانه و انواع اختلالات رفتاری، روانی و عاطفی محصولات چنین فرآیندی است. حال که نمی‌توان مانع تغییرات و پیچیدگی‌های جامعه و گسترش روابط اجتماعی و بین‌فردی افراد شد، راهی جز آماده کردن نسل نوظهور برای روبه‌رو شدن با موقعیت‌های دشوار زندگی جدید باقی نمی‌ماند.

آموزش مهارت‌های زندگی¹ با اهداف تعمیق باورها و رفتارهای دینی شامل اعتقادات، عبادات و احکام اسلامی - تقویت مهارت‌های اجتماعی زندگی و جامعه‌پذیر کردن نوجوانان و جوانان (مسئولیت‌پذیری، مشارکت‌جویی، سازگاری و غیره...) تقویت مهارت‌های زندگی فردی (تصمیم‌گیری، خلاقیت و تصمیم‌گیری، پژوهشگری و...) تقویت روحیه علاقمندشدن به جلوه‌های هستی، طبیعت و محیط‌زیست توأم با گسترش شادابی و نشاط در زندگی افراد، امروزه مورد تاکید صاحب نظران تعلیم و تربیت نوجوانان و جوانان است.

برنامه‌های درسی، اسناد رسمی نظام‌های آموزشی هستند که نقشه و عملیات مورد نظر برای تحقق اهداف و آرمانهای آموزشی و پرورش در آن روشن گردیده است. با توجه به این جایگاه می‌توان با تحلیل و ارزشیابی برنامه‌های درسی در یک نظام آموزشی، به تصویری نسبتاً روشن از میزان کارآمدی آن نظام دست یافت. همین امر موجب شده است نظام آموزشی، عملاً ظرفیت قابل توجهی از امکانات خود را صرف تدوین و کارآمد کردن برنامه‌های درسی سازند تا بتوانند با اجرای آنها هدف‌های آموزشی را تحقق بخشند.

اهمیت برنامه های درسی در دوره ابتدایی؛ به ویژه در ایران از جهات گوناگونی قابل توجه است. مطابق آمارهای موجود، درصد ماندگاری تحصیلی در این دوره بسیار بالاتر از سایر دوره ها است. این بدان معنا است که دوره ابتدایی برای بخش اعظم دانش آموزان کشور ما، که امکان ادامه تحصیل در سایر دوره ها را به دست نخواهند آورد، دوره ای طلایی و تنها فرصت برای کسب مهارت های مورد نیاز از طریق برنامه های رسمی آموزش و پرورش است. به این سبب آموزش ابتدایی را کلید دست یابی به توسعه پایدار و انسانی نامیده اند. (جوادی، محمدجعفر، ۱۳۷۷، ص ۲۰)

برنامه درسی زبان آموزی در میان برنامه های درسی دوره ابتدایی از اهمیت به سزایی برخوردار است، زیرا نه تنها در تحکیم و تثبیت روابط اجتماعی مؤثر است، بلکه یادگیری سایر مواد درسی را تسهیل می کند و تعمیق می بخشد، علاوه بر آن برای نظام آموزشی جنبه حیاتی دارد و در واقع کلید ورود به دنیای آموزشی است و تلاش نظام آموزشی برای جلب توجه کودکان به آموزش، در برنامه فارسی صورت می گیرد.

با توجه به اهمیت مساله شهادیم که آموزش مهارت های زندگی برای دانش آموزان ایرانی خصوصاً در دوره آموزش ابتدایی بسیار مهم است.

لذا با توجه به شرایط جاری و ضرورت آموزش مهارت های زندگی و همچنین اهمیت درس فارسی در دوره ابتدایی این تحقیق به عمل آمده است و هدف آن ارزیابی محتوای کتاب های زبان آموزی مقطع ابتدایی از نظر میزان ارتباط آن با مهارت های زندگی بوده است و امید است از این تحقیق برای اصلاح و بهبود کیفی محتوای کتاب های زبان آموزی استفاده گردد.

۳-۱) ضرورت انجام تحقیق

دوره ابتدایی، دوره ای از تحصیل است که به عنوان اساس دوره های آموزشی سازنده تجربیات قبلی دانش آموزان می باشد، این تجربیات، در صورتی که مرتبط با هم و در ارتباط با مسائل

شخصی و اجتماعی باشد، برانگیزنده، سودمند و موثر خواهد بود و یادگیری مادام العمر را به همراه خواهد داشت. (احمدی، ۱۳۸۰، ص ۲۴)

در تعیین محتوا و خط مشی آموزشی، کتاب های درسی از جایگاه ویژه ای برخوردارند. لذا تمامی دست اندرکاران آموزش و پرورش توجه خاص به کتاب و محتوا دارند. از این رو، تحلیل محتوای درسی بیش از هر چیز نظر متخصصان را به خود جلب می نماید.

آموزش مهارت های زندگی به دانش آموزان از طریق محتوای کتاب های دوره ابتدایی خصوصاً کتاب های زبان آموزی یک ضرورت حتمی است. این ضرورت از آنجا ناشی می شود که آموزش مهارت های زندگی ضمن ارتباط با چگونگی و کیفیت زندگی شهروندان، موضوعات آموزشی را به نیازهای واقعی و علایق دانش آموزان پیوند می دهد، ضمن این که در برنامه های موضوع محور جاری ایجاد تعادل می نماید.

نیاز به دانش و مهارت های مختلف در جامعه امروزی به قدری است که خانواده ها به تنهایی قادر نیستند آنها را به فرزندان خود انتقال دهند، در نتیجه مدارس مسئولیت انتقال دادن دانش ها، مهارت ها، نگرش ها و ارزشیابی هایی را که تصور می شود برای دانش آموزان مهم است بر خود فرض می دانند. به همین لحاظ امروزه در بسیاری از نظام های آموزشی بخشی از برنامه های درسی رسمی به این امر اختصاص یافته است.

و با توجه به این ضرورت ما در این تحقیق برآن شدیم تا به ارزیابی محتوای کتب زبان آموزی از نظر میزان ارتباط آن با مهارت های زندگی بپردازیم.

۴-۱) اهداف تحقیق

الف) هدف کلی

هدف کلی تحقیق عبارت است از:

شناخت میزان ارتباط محتوای برنامه های درسی زبان آموزی پایه های چهارم و پنجم ابتدایی با مهارت های زندگی.

ب) هدف جزئی

این هدف، اهداف فرعی زیر را در بر می گیرد:

◀ شناخت میزان ارتباط محتوای برنامه های درسی زبان آموزی پایه های چهارم و پنجم ابتدایی با مهارت تصمیم گیری.

◀ شناخت میزان ارتباط محتوای برنامه های درسی زبان آموزی پایه های چهارم و پنجم ابتدایی با مهارت حل مساله.

◀ شناخت میزان ارتباط محتوای برنامه های درسی زبان آموزی پایه های چهارم و پنجم ابتدایی با مهارت تفکر خلاق.

◀ شناخت میزان ارتباط محتوای برنامه های درسی زبان آموزی پایه های چهارم و پنجم ابتدایی با مهارت تفکر انتقادی.

◀ شناخت میزان ارتباط محتوای برنامه های درسی زبان آموزی پایه های چهارم و پنجم ابتدایی با مهارت ارتباطات اجتماعی.

◀ شناخت میزان ارتباط محتوای برنامه های درسی زبان آموزی پایه های چهارم و پنجم ابتدایی با مهارت بین فردی

◀ شناخت میزان ارتباط محتوای برنامه های درسی زبان آموزی پایه های چهارم و پنجم ابتدایی با مهارت خودآگاهی.

◀ شناخت میزان ارتباط محتوای برنامه های درسی زبان آموزی پایه های چهارم و پنجم ابتدایی با مهارت همدلی.

◀ شناخت میزان ارتباط محتوای برنامه های درسی زبان آموزی پایه های چهارم و پنجم ابتدایی با مهارت خود مدیریتی.

◀ شناخت میزان ارتباط محتوای برنامه های درسی زبان آموزی پایه های چهارم و پنجم ابتدایی با مهارت مقابله با استرس.

۵-۱) سوال های تحقیق

الف) سوال کلی

سوال کلی تحقیق به قرار زیر است:

میزان ارتباط محتوای برنامه های درسی زبان آموزی پایه های چهارم و پنجم ابتدایی با مهارت های زندگی چقدر است؟

ب) سوال های جزئی

سوال های جزئی تحقیق عبارت است از:

۱) مهارت تصمیم گیری در محتوای کتاب های درسی زبان آموزی پایه های چهارم و پنجم ابتدایی از نظر کمی و کیفی چگونه مطرح شده است؟

۲) مهارت حل مساله در محتوای کتاب های درسی زبان آموزی پایه های چهارم و پنجم ابتدایی از نظر کمی و کیفی چگونه مطرح شده است؟

۳) مهارت تفکر خلاق در محتوای کتاب های درسی زبان آموزی پایه های چهارم و پنجم ابتدایی از نظر کمی و کیفی چگونه مطرح شده است؟